

PUHDAS ITÄMERI JOHN NURMISEN SÄÄTIÖ

Rahastoraportti

1/2010 (1.4.2010)

Tilanne 31.3.2010	€
Lahjoitukset	5,7 MEUR
Käytetyt varat	2,9 MEUR
Sitoumukset	2 MEUR

Yleistä Puhdas Itämeri -hankkeista

Puhdas Itämeri -hankkeilla on lokakuusta 2009 lähtien ollut kaksi toiminta-aluetta: Itämeren rehevöitymistä ehkäisevät hankkeet sekä Suomenlahden tankkeriliikenteen turvallisuutta edistävä hanke. Rehevöitymishankkeita johtaa Marjukka Porvari ja Tankkeriturva-hanketta Pekka Laaksonen. Yhteensä kaikkien hankkeiden ja niiden tukitoimien parissa työskentelee kahdeksan henkilöä, joista kolme osa-aikaisesti.

Rehevöitymishankkeiden tavoitteena on vähentää vuosittain Itämereen päätyvän fosforin määrää yhteensä 2500 tonnilla. Hankekohteissa pyritään vedenpuhdistamoilla tehostamaan fosforinpoistoa niin, että puhdistuslaitokselta lähtevän jäteveden fosforipitoisuus on korkeintaan 0,5 mg litrassa. Tankkeriturva-hankkeen tavoite on merkittävästi pienentää suuren öljytankkerionnettomuuden riskiä Suomenlahdella.

Puhdas Itämeri -hankkeet rahoitetaan täysin lahjoitusvaroin. Vuonna 2009 lahjoituksia saatiin yhteensä 1,2 MEUR. Suurimmat tukijat olivat ruotsalainen säätiö Baltic Sea 2020, Fortum, Nokia ja Ympäristöministeriö. Pro bono -periaatteella merkittävästi työtä ja palveluja lahjoittivat mainostoimisto Fiander, KSF media, Sanoman eri mediat ja Moderator Helsinki.

Syyskuussa Itämeren kaupunkien liiton (UBC), Itämeren suojelukomission (HELCOM) ja John Nurmisen Säätiön yhteinen hankehakemus ”PURE” hyväksyttiin EU:n Itämeriohjelmaan (Baltic Sea Region Programme). Hankkeen kokonaisbudjetti on 3,2 MEUR, josta EU rahoittaa 75 % EU-maissa ja 90 % Valko-Venäjällä toteutettavasta työstä.

Rehevöitymishankkeet

Puhdas Itämeri -rehevöitymishankkeita on tällä hetkellä käynnissä viidessä maassa, kahdeksassa kaupungissa. Yhteensä niillä pienennetään Itämeren vuotuista fosforikuormaa n. 1500-1600 tonnilla.

Pietarissa Keskisen puhdistamon fosforinpoiston rakennustyöt saatiin päätökseen vuoden 2009 lopussa. Lounaisella puhdistamolla rakennustyöt toteutetaan kesään 2010 mennessä. Näiden puhdistamoiden tehostetulla fosforinpoistolla saavutetaan yhteensä 560 tonnin vähenemä Suomenlahteen. Keskisen ja Lounaisen puhdistamon laitehankintoihin osallistui myös Suomen

ympäristöministeriö. Pietarin Pohjoisella puhdistamolla tehtiin alkuvuonna 2010 tekninen selvitys fosforinpoiston toteuttamisesta, ja sen pohjalta on tavoitteena toteuttaa laitehankinnat sekä asennus- ja rakennustyöt vuoden 2010 aikana. Pohjoisen puhdistamon laitehankinnoista 50% maksaa Ruotsin valtion Swedish International Development Agency (SIDA).

Hatsinan fosforinpoiston tehostamisesta solmittiin aiesopimus Hatsinan vesilaitoksen kanssa helmikuussa 2010. Keväällä 2010 käynnistyy SIDAn rahoittama tekninen selvitys Hatsinan vesilaitoksen ravinteiden poiston tehostamisesta. Selvityksen pohjalta suunnitellaan myös John Nurmisen Säätiön tukemat Hatsinan puhdistamon fosforinpoistoinvestoinnit. Hankkeella saavutetaan 60 tonnin fosforivähenemä.

Säätiö allekirjoitti syksyllä 2009 sopimuksen Riian vesilaitoksen kanssa fosforinpoiston tehostamisesta kaupungin puhdistamolla. Riikassa investointeja toteutetaan paitsi John Nurmisen Säätiön, myös EU:n Itämeriohjelman tuella PURE-hankkeen kautta (ks. alla). Riian investoinneilla saavutetaan yhteensä 200 fosforitonnin vuotuinen vähenemä Itämereen.

John Nurmisen Säätiö on syksystä 2009 lähtien ollut partnerina Itämeren kaupunkien liiton (UBC) johtamassa PURE-hankeessa (Project on Urban Reduction of Eutrophication), joka toteutetaan EU:n Itämeriohjelman tuella. Hankkeessa tehdään fosforinpoistoon liittyviä puhdistamoinvestointeja sekä parannetaan fosforinpoistoa puhdistamoiden käyttöä tehostamalla valkovenäläisissä, puolalaisissa, latvialaisissa ja virolaisissa kaupungeissa. Vuoden 2010 aikana PURE-hankkeessa toteutetaan tekninen selvitys siitä, miten fosforinpoistoa voidaan parantaa kohdekaupungeissa kustannustehokkaimmalla tavalla. Lisäksi Riikassa tehdään vuoden 2010 aikana fosforinpoistoon liittyvät investoinnit. Hankkeessa saavutetaan yhteensä noin 400-500 tonnin fosforivähenemä (mukaan lukien aiemmin mainitut Riian investoinnit).

Tankkeriturva-hanke

Tankkeriturva hanke hyväksyttiin Puhdas Itämeri -hankeeksi lokakuussa 2009. Hankkeen tavoitteena on parantaa Suomenlahden meriliikenteen turvallisuutta ja pienentää öljyonnettomuuden riskiä navigointikäytäntöjä parantamalla. Hankkeen pääyhteistyökumppani on Liikennevirasto. Kaikki yhteistyökumppanit rahoittavat itsenäisesti osallistumisensa hankkeeseen.

Syksyllä 2009 Tankkeriturva-hankkeelle tehtiin etenemissuunnitelma kaksisuuntaisen ENSI-palvelun (Enhanced Navigation Support Information) luomiseksi ja käyttöön ottamiseksi. Lisäksi toteutettiin reittisuunnitelman siirtopilotti yhdessä Furuno Finlandin, Merenkululaitoksen ja Neste Oilin kanssa. Siirtopilotti mahdollistaa aluksen reittisuunnitelman lähettämisen alukselta maissa olevalle viranomaiselle internetin kautta. Maaliskuussa 2010 reittien lähettäminen laajennettiin jäänmurtoon, jolloin jäänmurtajat alkoivat lähettää omia reittipisteitään Neste Oilin tankkereille. Syksyn ja talven aikana jatkettiin esiselvitysvaiheessa aloitettua relevanttien organisaatioiden tapaamista ja hankkeeseen sitouttamista.

Kevään 2010 aikana on jatkettu maista aluksille toimitettavan informaation määrittelyä ja aloitettu toukokuussa toteutettavan työpajan valmistelu. Työpajassa keskitytään aluksille tarpeellisen navigointi-informaation ja sen esittämistavan määrittelyyn sekä aloitetaan käyttöjärjestelmän suunnittelu.